

Т. А. ЦИБУЛЬНИК,
здобувач кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності Національно-
го юридичного університету імені Ярослава
Мудрого

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ

У статті розглядаються питання дослідження рейдерства в Україні, певні спільні тенденції для кожної рейдерської атаки та загальні способи захисту від неї; стадії та інструменти типового рейдерського захоплення; корупційне використання ресурсів органів публічної влади; проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у сфері протидії рейдерству, а також сформульовано пропозиції, спрямовані на вдосконалення законодавства в зазначеній галузі.

Ключові слова: рейдерство, схема рейдерського захоплення, державні реєстри, адміністративна відповідальність, виконавчі комітети, органи місцевого самоврядування.

Постановка проблеми. За даними експертів Українського інституту дослідження екстремізму, які проаналізували етапи становлення рейдерства в Україні за період з 1991 р. до сьогодні, було сформовано рейтинг «ТОП-10 рейдерських атак за часи Незалежності України». При формуванні рейтингу враховувались такі критерії: наявність ознак застосування нелегітимного насильства, наявність постраждалих, соціально-економічні збитки, інформаційний та негативний міжнародний резонанс, фінансова привабливість об'єктів рейдерства. Було виділено такі резонансні приклади рейдерських атак:

1. Морський торговельний порт «Південний», Одеська область.
2. ДМК «Таврія», Херсонська область.
3. Кондитерська фабрика «Житомирські ласощі», Житомир.
4. Деревообробні підприємства «Ванесса», Чернігівська область.
5. ТОВ «Агрофірма Корнацьких», Миколаївська область.
6. Агрофірма «Чумаки», Дніпропетровська область.
7. Промисловий ринок «7-й кілометр», Одеська область.
8. Тростянецький елеватор ДП «Сантрейд» («Bunge-Україна»), Вінницька область.
9. Торгова мережа «Амстор», Київ, Запоріжжя, Маріуполь (загалом 20 магазинів по Україні).
10. Завод «Електроважмаш», Харків [1].

Рейдерські захоплення земельних ділянок і махінації з нерухомістю набирають значних оборотів в Україні. Звичайно, що панацеї від недружніх поглинань та захоплень не існує – у кожному випадку рейдер діє згідно з індивідуальною схемою. Але дослідження в цій сфері показують, що є певні спільні тенденції для кожної рейдерської атаки та загальні способи захисту, які вже успішно застосовувалися на практиці, наприклад юридична чистота правових документів або абсолютно законна діяльність. Ефективними є на початковій стадії превентивні заходи, а саме: звернення до суду чи до правоохоронних органів, оперативне відчуження майна, основних чи зворотних коштів та навіть інформування засобів масової інформації про процеси, що відбуваються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато аспектів проблеми рейдерства вже вивчали Б. Андрушків, С. Анісімов, П. Астахов, Т. Бабич, А. Бандурка, М. Бондаренко, П. Берназ, О. Беліков, М. Бондаренко, Ю. Борисов, З. Варналій, С. Васильчик, Л. Венгер, В. Грачов, М. Грішенков, О. Дічек, Є. Дмитрієва, З. Живко, Д. Зеркалов, В. Ілюхін, В. Ісправніков, К. Каліцінська, Р. Кірюшин, С. Кравченко, М. Кричевський, М. Колесник, М. Лящунко, В. Мандибура, П. Некрасов, Л. Нечипоренко, Н. Олексюк, О. Осипенко, Г. Паламарчук, А. Пиманова, Н. Приймак, С. Симаков, В. Стадник, Є. Стрельцова, О. Тарасова, О. Шустик, М. Фаенсон, Н. Яковенко та ін.

Однак дана тема залишається актуальною внаслідок існування недостатньо вивчених превентив-

них технологій протидії протиправному перерозподілу прав власності, які можуть бути застосовані органами публічної влади; спільних тенденцій для кожної рейдерської атаки та загальних способів захисту від неї; сучасних методів й інструментів управління ризиком рейдерства, його впливу на економічну безпеку держави; ролі взаємодії органів місцевого самоврядування та органів державної влади в протидії рейдерським акціям тощо.

Мета статті. На основі аналізу чинного законодавства України, наукових праць дослідників визначити стадії та інструменти типової схеми рейдерського захоплення об'єкта власності, проаналізувати корупційне використання ресурсів органів публічної влади у сфері державної реєстрації тощо. Досягнення сформульованої мети у першу чергу передбачає необхідність аналізу вітчизняних нормативно-правових актів для вироблення ефективних пропозицій щодо протидії рейдерству в Україні.

Виклад основного матеріалу. Звичайно, визнання проблеми відсутності ефективної системи захисту власності в Україні від рейдерських посягань на рівні державної влади не достатньо. Незважаючи на президентські укази, висновки профільних комітетів Верховної Ради, перелік підготовлених законопроектів, прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» від 06.10.2016 р. № 1666-VIII, досі немає офіційного юридичного поняття «рейдерства», не впроваджено спеціальних статей відповідальності всіх причетних до рейдерського захоплення у Кримінальному кодексі, Кодексі України про адміністративні правопорушення, а також Кодексі адміністративного судочинства України щодо адміністративної юрисдикції і підсудності адміністративних справ. Для подолання рейдерства в Україні потрібні практичні дії.

Часто в процесі рейдерства корупційно використовуються ресурси органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, а також професійних учасників ринку фінансових послуг та цінних паперів. У рейдерському середовищі дуже вітаються рішення органів публічної влади щодо надання земельних ділянок, приміщень в оренду. Маючи достатню фінансову підтримку, за активної участі чиновників рейдер за певною схемою вилучає землі під забудову в найбільш привабливих місцях, приміщення у власника і стає їхнім користувачем на основі довгострокової оренди. Шахрайства у сфері державних реєстрів нерухомості за останній час зросли в геометричній прогресії.

Сучасне рейдерське захоплення – це комплекс певних технологій, які формують певну операцію у схемах і моделях штучного ініціювання конфліктів

з можливістю управління ними, а саме: технології взаємодії з власниками, акціонерами – жорсткі методи силового, психологічного тиску, прямого і непрямого шантажу, методи ведення переговорів, психологічне маніпулювання, управління поведінкою і сприйняттям, страхами, комплексами і міфами; технології взаємодії з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами тощо – корумпований GR-менеджмент; технології роботи із судами; технології управління інформаційними потоками – взаємодія зі ЗМІ, формування громадської думки (необхідного у вигляді «об'єктивного обґрунтування і виправдання» прийняття корумпованими чиновниками рішень на користь рейдерів), оперування чутками; технології психологічного придушення опору, внесення розколу в ряди первинних власників і підбурювання їх, дискредитації та компрометування їх в очах один одного, технології формування та управління опозицією [2].

Типова схема рейдерського захоплення об'єкта власності включає в себе такі стадії та інструменти:

1. Збір інформації про об'єкт власності (підприємство), так звана «розвідка»:

- ринкова оцінка об'єкта власності (активів підприємства);
- ринкова оцінка прибутковості використання об'єкта власності (бізнесу);
- аналіз структури юридично оформленого і реального складу власників об'єкта власності (капіталу підприємства);
- аналіз складу органів управління об'єктом власності (підприємства);
- аналіз історії придбання пакетів і активів об'єкта власності (підприємства);
- аналіз кредитної історії об'єкта власності (підприємства);
- аналіз використовуваних при управлінні об'єктом власності (підприємства) фінансових схем;
- аналіз конфліктів (з працівниками, акціонерами, колишнім і нинішнім керівництвом, контрагентами, кредиторами, іншими зацікавленими особами), пов'язаних з управлінням та функціонуванням об'єкта власності (підприємства);
- аналіз «правоохоронної» історії (адміністративні, кримінальні справи, інше) власників і керівництва об'єкта власності (підприємства);
- аналіз адміністративних практик управління об'єктом власності (підприємства);
- інша інформація.

2. Оцінка здатності захисту клієнта і реакції на зміну власника. На цьому етапі вивчаються можливості об'єкта з організації захисту, а саме:

- оцінка системи фізичної охорони;

- оцінка стану охоронних систем та наявність взаємин із правоохоронними органами;
- можливість об'єкта організувати опір силовому захопленню;
- здатність об'єкта мобілізувати суд, прокуратуру, місцеві й вищі органи влади;
- складання схеми нейтралізації потенційних захисників об'єкта;
- з'ясування, чи немає у кого-небудь з великих ділових структур або високопоставлених чиновників зацікавленості в об'єкті – при наявності такої зацікавленості ризику невдачі операції значно підвищуються [3].

3. Розробка схеми захоплення об'єкта:

- із застосуванням сили: для захоплення при гарній охороні та можливих різких діях колишніх власників. Основна мета силового захоплення – придушити моральний дух тих, хто обороняється. У деяких випадках силове захоплення дозволяє провести необхідні дії, наприклад внести зміни до реєстру акціонерів, укласти/розірвати договори, купити/продати майно;

- без застосування сили: для захоплення об'єктів, що мають формальну охорону, договори з приватними охоронними службами і нерішуче керівництво.

Для розробки схеми захоплення вивчаються структура об'єкта власності, місце зберігання та доступність реєстру акціонерів, вартість нейтралізації місцевих судів, поліції, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, забезпечення PR-прикриття акції. На цьому етапі здійснюється придбання акцій об'єкта власності (підприємства) у міноритарних акціонерів.

4. Реалізація рейду:

- тиск: блокування функціонування об'єкта власності (підприємства), порушення кримінальних справ проти основних акціонерів і керівництва та ін.;
- закріплення прав на активи об'єкта власності (підприємства) через рішення судів і/або реєстраційних органів;
- придбання пакетів акцій об'єкта власності (підприємства);
- перехоплення управління об'єктом власності (підприємством) і легалізація захоплення.

Дана схема чітко вказує на основних учасників реалізації рейду: рейдер за допомогою корумпованих чиновників (суддів) відбирає об'єкт власності у законного власника шляхом примусу до угоди або отримання прав на нього поза волею законного власника іншими способами [3].

Захоплення відбувається у відповідності до вибраної схеми:

- «домовитися» з податковими інспекторами;

- зміна записів у реєстрі (ведення яких зараз у тому числі відноситься і до повноважень органів місцевого самоврядування);
- прийняття судом рішення (про забезпечувальні заходи, арешт реєстру, заборону зборів акціонерів, анулювання результатів зборів акціонерів тощо);
- виконання судового рішення службою державних виконавців;
- посвідчення нотаріусом підписів на документах;
- нейтралізація силових відомств (поліція, прокуратура);
- силове захоплення;
- призначення у крісло директора потрібної людини.

Часто проводяться дії, що полегшують захоплення. Наприклад:

- порушення кримінальної справи проти певної особи (наркотики, розбещення неповнолітніх, шпигунство тощо);
- закриття будь-якої кримінальної справи;
- прослуховування мобільного телефону без санкції суду, із санкції суду;
- утримання особи з ізоляцією від зовнішнього світу;
- депутатський запит;
- сюжет по центральному телебаченню.

Не можна не звернути уваги на існування «білих», «сірих» та «чорних» рейдерів. За умов «білого» рейдерства організатор схеми діє виключно у межах норм чинного законодавства, використовуючи наявні прогалини в ньому. Цей різновид рейдерства можна вважати особливим та законним видом бізнесу, оскільки скуповування акцій українським законодавством не заборонено. Фактично на сьогодні у розвинених країнах світу поширений лише цей різновид рейдерства, оскільки він є дозволеним, регулюється і контролюється законом [4, с. 131–132]. Такі рейдери завжди використовують законні інструменти заволодіння компаніями, а саме: придбання кредиторської заборгованості, перегляд результатів приватизації, скуповування акцій (приблизно 10–15%), можливим є також корпоративний шантаж.

При «сірому» рейдерстві організатори рейдерських операцій діють на межі закону [5, с. 39]. Вони використовують такі інструменти, як часткову фальсифікацію документів, скуповування акцій, шантаж, ведення подвійного реєстру і незаконні збори акціонерів, підкуп суддів, навмисне ініціювання справи про банкрутство, операції із податковою та кредиторською заборгованостями. Межа між використанням законних і незаконних методів є нечіткою, тому досить часто рейдери переходять на незаконні способи захоплення суб'єкта господарювання.

При «чорному» рейдерстві організатор використовує фальсифіковані документи та інші методи «сірого» рейдерства, значно більше уваги приділяє корумпованим методам впливу. Крім корупційних незаконних і неправомірних ухвал, «чорне» рейдерство характеризується обов'язковим вживанням фізичного насильства для реального втілення цих рішень у життя [4, с. 132–133].

Інструментами «чорних» рейдерів є:

- використання фальсифікованих документів (замовлені ухвали суду, підроблені документи) для маніпуляцій;
- скуповування міноритарних пакетів акцій для незаконних ухвал, додаткової емісії акцій, зміни керівництва;
- розбійні дії;
- придбання боргів підприємства;
- створення штучного банкрутства;
- використання корупційних зв'язків у державних органах влади, органах місцевого самоврядування та в правоохоронних органах [6].

Очевидно, що методи рейдерських захоплень варіюються у більш широкі межі, а не тільки з «чорного» в «білий», як описано вище, і таке відбувається завдяки різноманітному набору правових, економічних та політичних інструментів та контекстів, а саме: «вимушене банкрутство» або «бізнес-криза», «атаки корпоративних або міноритарних акціонерів», «корумповані судові рішення», «вимагання» [7].

Дуже прикро, що у схемах рейдерів органи місцевого самоврядування фігурують у ролі «допоміжної сили» для здійснення атаки, адже першочергово, згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР, вони наділені низкою певних повноважень щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, в галузі зовнішньоекономічної діяльності тощо, а це передбачає насамперед урахування поточної ситуації для вирішення питання адміністративно-правового регулювання економічної безпеки країни, зокрема щодо протидії рейдерству [8].

Серед ефективних заходів здійснення захисту власності, як комунальної, так і приватної, у межах територіальної одиниці, враховуючи європейський досвід, доцільно було б утворити на рівні обласних міст муніципальні органи з правоохоронними функціями та відповідними повноваженнями. Так, глава 2 (статті 27–41) Закону України «Про місцеве самоврядування» визначає повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у різних сферах, зокрема п. 1 ст. 38 «Повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян» безпосередньо стосується власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад,

до яких доцільно було б додати підп. 11 про підготовку і внесення на розгляд ради пропозицій щодо створення відповідно до закону органу для охорони підприємств та установ комунальної форми власності, зареєстрованих в обласних центрах, що утримується за рахунок коштів місцевого самоврядування, вирішення питань про чисельність працівників такого органу, про витрати на його утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення його діяльності. Утворення такого спеціального органу боротьби з рейдерством в Україні допоможе виявляти та ліквідувати професійні рейдерські групи на стадії підготовки рейдерських захоплень та максимально ускладнить діяльність, а також її наслідки для професійних рейдерів в Україні.

На сьогоднішній день в Україні активно діє рейдерство завдяки втручання до Реєстру прав власності, і це не випадково. Унаслідок реформи системи державних реєстрів у 2015 р. припинила існування централізована державна реєстраційна служба, а її повноваження були делеговані реєстраторам, які є незалежними від Міністерства юстиції України, а саме: реєстраторам органів місцевої влади, державних та комунальних підприємств, а також нотаріусам. Доступ до державного реєстру речових прав став публічним. Правовстановлюючі документи на володіння підприємствами, майном, нерухомістю у паперовому вигляді перестали бути обов'язковими. Нові процедури державної реєстрації почали діяти з 01.01.2016 р. та призвели до неочікуваного негативного наслідку – спрощення реєстраційних процедур призвело до спрощення можливостей для шахрайства. Як наслідок: в Україні значно збільшилася кількість випадків рейдерського захоплення підприємств та нерухомості. Узагальнивши практику за 6 місяців 2016 р., Міністерство юстиції України публічно оголосило про необхідність терміново вдосконалити законодавство у сфері державної реєстрації. 23.08.2016 р. уряд України затвердив нову редакцію Порядку державної реєстрації нерухомого майна, яка була розроблена Міністерством юстиції України [9].

06.10.2016 р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» № 1666-VIII, яким були внесені істотні зміни в регулювання реєстраційних процедур, зокрема, у Законі України «Про адміністративні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409; 2016 р., № 3, ст. 30): пункт 3 статті 1 викласти в такій редакції: «3) суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реє-

страції уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги»; частину третю статті 3 викласти в такій редакції: «3. До адміністративних послуг також прирівнюється надання органом виконавчої влади, іншим державним органом, органом влади Автономної Республіки Крим, органом місцевого самоврядування, їх посадовими особами, державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації витягів та виписок із реєстрів, довідок, копій, дублікатів документів та інші передбачені законом дії, у результаті яких суб'єкту звернення, а також об'єкту, що перебуває в його власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт» [10].

Згідно зі ст. 6 розд. 2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 01.07.2004 р. № 1952-IV (останні зміни – 01.01.2017 р.) пункт 1 визначає організаційну систему державної реєстрації прав, яку становлять Міністерство юстиції України та його територіальні органи; суб'єкти державної реєстрації прав: виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська, Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації; акредитовані суб'єкти; державні реєстратори прав на нерухоме майно [11]. Пункт 2 даного Закону говорить, що виконавчі органи сільських, селищних і міських рад набувають повноважень у сфері державної реєстрації у разі прийняття відповідною ра-

дою такого рішення. Повноваження суб'єктів державної реєстрації прав визначає ст. 9 даного Закону. Однак слід зауважити, що питання адміністративної відповідальності цих органів та їх посадових осіб на законодавчому рівні не закріплено. Тому вбачається доцільним внесення змін до ст. 20 Закону України «Про органи місцевого самоврядування» в частині державного контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування при здійсненні їх виконавчими органами функцій у сфері державної реєстрації, на які поширюється адміністративна відповідальність. А також внесення змін у ст. 5 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо повноважень місцевих рад та їх виконавчих комітетів щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність, в частині перевищення повноважень, дії або бездіяльності суб'єктів державної реєстрації.

Висновки. Перспективи подальших досліджень з даної тематики очевидні, адже нагальне питання розмежування повноважень та надання окремих повноважень органам місцевого самоврядування є однією з прерогатив економічної безпеки власності територіальних громад. Запропоновані зміни зможуть удосконалити систему суб'єктів протидії рейдерству не лише на державному, але й на регіональному рівні, де буде юридично визначений адміністративно-правовий статус кожного із суб'єктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. ТОП-10 рейдерських атак за часи Незалежності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uire.org.ua/novyni/top-10-reyderskih-atak-za-chasi-nezalezhnosti-ukrayini/>.
2. Албул С. В. Рейдерство: до питання вироблення державної стратегії протидії [Електронний ресурс] / С. В. Албул, С. О. Кузніченко. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwii09fu55TSAhXENJoKHa39DCIQFggiMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua%2F>.
3. Сирота О. Рейдерство [Електронний ресурс] / О. Сирота // Політика. Право. Життя : всеукр. часоп. – Режим доступу: http://www.polpravozhit.in.ua/2013/12/blog-post_5.html.
4. Економічна та майнова безпека підприємства і підприємництва. Антирейдерство / [Б. М. Андрушків, Ю. Я. Вовк, П. Д. Дудкін та ін.]. – Тернопіль : Терно-граф, 2008. – 424 с.
5. Паламарчук Г. Особливості рейдерства в Україні та політика його подолання / Г. Паламарчук, Л. Венгер // Економіка України. – 2007. – № 7 (9). – С. 38–45.
6. Приймак Н. В. Теоретичні аспекти розкриття сутності рейдерства у ринковій економіці [Електронний ресурс] / Н. В. Приймак. – Режим доступу: http://www.economics.crimea.ua/files/journal/01_02_13_3ch.pdf.
7. Corporate raiding in Ukraine: causes, methods and consequences Matthew F. Rojansky Kennan Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/Corporate%20Raiding%20in%20Ukraine_0.pdf.
8. Про місцеве самоврядування [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page3>.
9. Ярош С. Проблема рейдерства та реформа державних реєстрів [Електронний ресурс] / Сергій Ярош. – Режим доступу: <http://radako.com.ua/news/problema-reyderstva-ta-reforma-derzhavnih-reiestriv>.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності : Закон України від 06.10.2016 № 1666-VIII // Відом. Верхов. Ради України. – 2016. – № 47. – С. 800.
11. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 51. – С. 553.

REFERENCES

1. TOP-10 reiderskykh atak za chasy Nezalezhnosti Ukrainy. [Top 10 raids since independence Ukraine]. *uire.org.ua* Retrieved from: <http://uire.org.ua/novyni/top-10-reyderskih-atak-za-chasi-nezalezhnosti-ukrayini/> [In Ukrainian]
2. S. V. Albul, S. O. Kuznichenko. Reiderstvo: do pytannia vyroblennia derzhavnoi stratehii protydyi. [Raiding: the question of developing government strategies to counter]. (n.d.) *google.com.ua* Retrieved from: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewii09fu55TSAhXENJoKHa39DCIQFggiMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbu.gov.ua%2> [In Ukrainian]
3. Syrota O. Reiderstvo. Vseukrainskyi chasopys «Polityka. Pravo. Zhyttia». [Raiding. Ukrainian journal «Politics. Right. Life»] (n.d.). *polpravozhit.in.ua* Retrieved from: http://www.polpravozhit.in.ua/2013/12/blog-post_5.html [In Ukrainian]
4. Andrushkiv B. M., Vovk Yu. Ya., Dudkin P. D et all. (2008) Ekonomichna ta mainova bezpeka pidprijemstva i pidprijemnytstva. Antyreiderstvo [The economic and property security of enterprise and entrepreneurship. Anti-raider]. Ternopil: Vyd. Terno-hraf [In Ukrainian]
5. Palamarchuk H., Venher L. (2007) Osoblyvosti reiderstva v Ukraini ta polityka yoho podolannia [Features raiding in Ukraine and policies to overcome] *Ekonomika Ukrainy. – Economic of Ukraine, 7 (9), 38–45* [In Ukrainian]
6. Pryimak N. V. Teoretychni aspekty rozkryttia sutnosti reiderstva u rynkovii ekonomitsi. – [Theoretical aspects of the disclosure of raiding in a market economy]. *economics.crimea.ua* Retrieved from: http://www.economics.crimea.ua/files/journal/01_02_13_3ch.pdf [In Ukrainian]
7. Corporate raiding in Ukraine: causes, methods and consequences Matthew F. Rojansky Kennan Institute. *wilsoncenter.org* Retrieved from: https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/Corporate%20Raiding%20in%20Ukraine_0.pdf [In Ukrainian]
8. Pro mistseve samovriaduvannia: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 # 280/97-VR. [Local Government Law of Ukraine of 21.05.1997 number 280/97-VR] *zakon3.rada.gov.ua* Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page3> [In Ukrainian]
9. Serhii Yarosh. Problema reiderstva ta reforma derzhavnykh reiestriv. [The problem of raiding and reform of state registers] *radako.com.ua* Retrieved from: <http://radako.com.ua/news/problema-reyderstva-ta-reforma-derzhavnih-reiestriv> [In Ukrainian]
10. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia derzhavnoi reiestratsii prav na nerukhome maino ta zakhystu prav vlasnosti: Zakon Ukrainy vid 06.10.2016 # 1666-VIII [On amendments to some legislative acts of Ukraine concerning improvement of state registration of rights to immovable property and property rights protection, Law of Ukraine of 06.10.2016 number 1666-VIII] (2016) *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy. – Supreme Council of Ukraine, 47, 800* [In Ukrainian]
11. Pro derzhavnu reiestratsiiu rechovykh prav na nerukhome maino ta yikh obtiazhen: Zakon Ukrainy vid 01.07.2004 # 1952-IV [On State Registration of Rights to Real Estate and Their Encumbrances: Law of Ukraine from 01.07.2004 number 1952-IV] (2004) *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy. – Supreme Council of Ukraine, 51, 553* [In Ukrainian]

Т. А. ЦИБУЛЬНИК

соискатель кафедры административного права и административной деятельности
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ УКРАИНЫ В СФЕРЕ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ РЕЙДЕРСТВУ

В статье рассматриваются вопросы исследования рейдерства в Украине, определены общие тенденции для каждой рейдерской атаки и общие способы защиты от нее; изучены стадии и инструменты типичного рейдерского захвата; коррупционное использование ресурсов органов публичной власти; проблемы административно-

правового регулювання діяльності органів місцевого самоуправління в сфері протидії рейдерству, а також сформульовані пропозиції, направлені на удосконалення законодавства в указаній області.

Ключевые слова: рейдерство, схема рейдерського захоплення, державні реєстри, адміністративна відповідальність, виконавчі комітети, органи місцевого самоуправління.

T. A. TSYBULNYK

applicant at the Department of Administrative Law and Administrative Activities
of Yaroslav Mudryi National Law University

SOME ISSUES OF IMPROVEMENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF LOCAL GOVERNMENT OF UKRAINE ON COUNTERACTION OF RAIDING

Problem setting. Raider attacks of the land and real estate fraud are gaining significant turnovers in Ukraine. Of course, the panacea against hostile takeovers does not exist – in each case the raider operates under individual scheme. But the research in this area shows that there are some common trends for each raider attack and general protection methods that have been successfully applied in practice, such as pure legal documents or absolutely legitimate activity. Some preventive measures are really effective in the initial stage of the attack, such as: going to the court or to the police, prompt disposal of property, fixed or inverse funds, and even informing the media about the processes.

The article deals with the study of raiding in Ukraine, some common trends for each raider attack and general methods of protection from it; stages and instruments of a typical raider attack are analyzed; corrupt use of the resources of public authorities, problems of administrative and legal regulation of local authorities in combating raiding are studied, and proposals to improve the legislation in this area are formulated.

Target of research. The purpose of the study is the research and analysis of current legislation of Ukraine, international legal documents, researchers' scientific papers to determine the nature, historical and legal development stages and possible ways to minimize the risk of raiding in Ukraine, to improve administrative and legal framework of local government in Ukraine in combating raiding. Based on analysis of current legislation of Ukraine, scientific research papers and tools the purpose of the study is to determine stages of a template scheme of raider attacks of property, to analyze the corrupt use of resources of the public authorities in the sphere of state registration etc. Achieving the set out goals requires analysis of domestic normative acts to develop effective proposals to combat raiding in Ukraine.

Analysis of recent researches and publications. Many aspects of raiding have been studied by the following scientists: B. Andrushkiv, S. Anisimov, P. Astakhov, T. Babich, A. Bandurka, P. Bernaz, O. Belikov, M. Bondarenko, Y. Borisov, Z. Varnaliy, S. Vasylychuk, L. Wenger, V. Grachev, M. Hrishenkov, O. Dichek, E. Dmitrieva, Z. Zhyvko, D. Zerkalov, V. Ilyukhin, V. Ispravnikov, K. Kalitsinska, R. Kyriushyn, M. Krichevskiy, M. Kolyesnyk, M. Lyaschunko, V. Mandybura, P. Nekrasov, L. Nechiporenko, N. Oleksyuk, A. Osipenko, A. Pymanova, N. Pryymak, S. Simakov, V. Stadnyk, E. Streltsov, A. Shustyk, M. Faenson, N. Yakovenko and others.

Article's main body. Nowadays modern raider attack is a set of specific technologies that form an action in schemes and models of artificial initiating conflicts and having an opportunity to manage them as following: technologies of interaction with the owners, shareholders – rigid methods of force, psychological pressure, direct or indirect blackmail, methods of negotiation, psychological manipulation, control of the behaviour and perceptions, fears, complexes and myths; technologies of interaction with public authorities, local governments, law enforcement, etc. – GR-corrupt management; technologies of working with the courts; information management technologies – interaction with the media, public opinion (as required «objective justification and excuse» that the corrupt officials decisions are in favour of the raiders), operating rumours; psychological resistance suppression technologies, making the split in the ranks of the original owners and abetting them, discrediting and compromising them in front of each other, technologies of the development and management of opposition.

Among effective measures of implementation of the protection of property both municipal and private within the territorial unit, taking into consideration the European experience, it would be advisable to create municipal bodies at the level of regional towns with law enforcement functions and corresponding authorities.

Conclusions and prospects for the development. To solve the problem and avoid possible further consequences of raiding in Ukraine, it is needed to improve existing legislation, put amendments to the Law of Ukraine «On Local Government», Code of Ukraine on administrative offenses, etc. The proposed changes will improve the system of counter raiding not only at national but also at regional level, where administrative and legal status of each of the subjects will be legally defined. Further study of this issue will help to bring domestic legislation in this sphere in line with the international standards.

Key words: raiding, scheme of a raider attack, state registries, administrative liability, executive committees, local government.